

De Windvaan

Project:
Windenergie bij
Noorder IJ-plas
Amsterdam

Interview:
Paul van Egmond
woont naast twee
windmolens

De Windvogel:
Penningmeester
Frank Schoenmakers
is ook molenaar

A photograph of a man and a woman standing in a lush green field. The man on the left is wearing glasses, a dark blazer over a blue shirt, and dark trousers. The woman on the right is wearing a dark, belted trench coat over a patterned top and dark trousers. They are both smiling at the camera. In the background, there are trees and some buildings under a cloudy sky.

Energielandschap Rijnenburg
Meer dan een
paar windmolens

De Windvogel
Postadres
Postbus 2183
2800 BH Gouda

LEDENADMINISTRATIE
mail:
info@windvogel.nl
telefoon:
030-3200702
Verhuizing of wijzigingen
in contactgegevens graag
doorgeven op dit mailadres.

De Windvaan
Redactie
Koosje de Beer
BEER & Goed
Teksten
Ontwerp/opmaak
Tjasker Design
Fotografie
BLINK fotografie
Drukkerij
Rijser Purmerend

De Windvaan is het ledenblad
van De Windvogel. Wilt u het
magazine niet ontvangen?
Stuur dan een mail met uw
gegevens naar:
info@windvogel.nl.

Windvogelnieuws 4

Column
Weero Koster 5

Reportage
Rijne Energie en De
Windvogel realiseren
een Energielandschap
in Utrechtse polders
Rijnenburg &
Reijerscop 6

Interview
Paul van Egmond was
'artist in residence' in
Ruigoord en woonde
vlakbij twee wind-
molens. Het viel
hem 90% mee 10

Factsheet
Waarom lid
worden? 12

Windvangers
aan het woord

Windvogellid Ingrid
Van Grootveld vertelt
waarom zij meewiekt
met De Windvogel

13

Interview

Ook als de temperatuur
stijgt, draait de aarde
door. Alleen wel zonder
ons. Reden voor
penningmeester Frank
Schoenmakers om
zich in te zetten voor
De Windvogel

14

Project

Kansen groter dan
ooit om windenergie
rond Amsterdam te
realiseren. En Amster-
dam Wind doet dat
100% coöperatief

16

Bezoek ook eens onze website: www.windvogel.nl
Like ons op [Facebook.com/dewindvogel](https://www.facebook.com/dewindvogel)
Volg ons op Twitter: [Twitter.com/de_windvogel](https://twitter.com/de_windvogel)

Beste lezer,

Soms, als het heel erg tegenzit en ik terug-
kom van een bewonersavond waar veel
kritiek is geweest op de duurzame opwek-
plannen die wij als coöperatie hebben, zakt
de moed mij in de schoenen. Processen
lijken tergend langzaam te gaan, en ik vraag
me soms af welke druppel wij zijn op de
gloeïende plaat. En dan breekt er een grote
geopolitieke crisis aan met zorgen over
energie- en betaalbaarheid. Worden er
gastransportleidingen vernietigd en ontstaat
er meer dan ooit behoefte aan een plan B.

Een krant belde mij laatst met een ongewone
vraag: "Stel, dat wij nu alles op alles zouden
zetten voor duurzame energie, hoe snel zouden
jullie windparken kunnen ontwikkelen?".
De krant belt meestal met vragen over slag-
schaduw, vermeende geluidsoverlast en of
omwonenden echt worden gehoord, dus
dit is wel even wennen. Natuurlijk gaan wij,
met onze draaiende molens en de parken
in ontwikkeling, niet zorgen voor vervanging
van al het aardgas uit Rusland. Maar wij zijn
onderdeel van een beweging van onderaf.
Van burgers die meer grip willen hebben op
waar hun energie vandaan komt en hoe het
wordt opgewekt. Van leden die graag willen
weten waar hun geld voor dient en waar de
winsten uit de opwek voor worden gebruikt.
Die een gezonde afweging maken tussen nu
en later.

Het bewijs is ook het duurzaamheidsfonds
dat wij als bestuur in het leven hebben
geroepen om onze leden een kans te geven
om de nodige ingrepen te doen op de eigen
energiehuishouding. Uitgaven die misschien
waren uitgesteld of waarvoor nog gespaard
moest worden. De reacties van de leden

waren niet louter positief. Want wie al 30
jaar lid is, weet dat er ook genoeg magere
jaren zijn geweest, waar het wachten was
op een rendement op je investering.

Wij hopen dat het fonds onze leden en
anderen zal inspireren om de coöperatieve
vlam door te geven. Misschien leidt het tot
een groep mensen die zich laat omscholen
tot energiecoach om hun burens te helpen.
Of tot een nieuwe energiecoöperatie, zoals
het mooie voorbeeld van Rijne Energie in dit
magazine, volgroeid tot Utrechtse coöpera-
tief ontwikkelaar van wind en zonne-energie.
Of misschien gaan leden samen nadenken
over een burgersamenwerking met een
publieke eigenaar van warmtenetten nu de
minister hiertoe besloten heeft.

Ik wil geen buitensporige winst maken,
wel buitensporig veel impact. Op naar
versnelling!

Laetitia Ouillet
Voorzitter De Windvogel

Nieuwe plek voor struiken en boompjes Oeverbos

Bepanting die moet wijken voor de windmolens van het project Oeverwind Vlaardingen dat De Windvogel en Vlaardings Energie Collectief ontwikkelen, krijgt een nieuwe plek.

De Kornoelje, Meidoorn, Roos, Krentenboom en Beuk hebben een nieuw thuis gekregen bij de burens van boerderij 'De Vergulde Hand'. In samenwerking met de Stichting Boombehoud Vlaardingen worden dertig grotere boompjes herplant bij een zorginstelling in het Westland. Hier gaat het om soorten als Spaanse aak, Tamme kastanje, Abeel, Berk, Haagbeuk en Walnoot.

windvogel.nl/struiken-oeverbos

Antwoord op veelgestelde vragen energierekening

Grote energieleveranciers verhogen de variabele tarieven met tientallen euro's per maand. Veel huishoudens dreigen daarvoor de energierekening niet meer te kunnen betalen. Ook bij De Windvogel merken wij dat de stijgende tarieven vragen oproepen. Op onze website staat een antwoord op veelgestelde vragen die wij binnenkrijgen. Lees verder: windvogel.nl/antwoord-vragen-energieprijzen/

De Windvogel introduceert 'Windvogel Verduurzamingsfonds'

Onze windmolens brengen meer geld op dan De Windvogel ooit had kunnen bedenken. Met de lancering van het 'Windvogel Verduurzamingsfonds' gaat een deel van de opbrengsten terug naar leden die energiebesparende maatregelen nemen in hun woning. Denk aan: het aanbrengen van isolatie of zonnepanelen of het aanschaffen van LED-verlichting of een waterbesparende douchekop. In een artikel in Vrij Nederland gaat voorzitter Laetitia Ouillet in op de beweegredenen achter deze financiële tegemoetkoming voor leden. Lees het artikel en de voorwaarden van het fonds op onze website: windvogel.nl/windvogel-verduurzamingsfonds/

Windpark Zeewolde feestelijk geopend

Meer dan tweehonderd omwonenden en boeren hebben Windpark Zeewolde eind augustus feestelijk geopend. Het windpark van 83 windturbines is volledig eigendom van de directe omgeving. En daarmee is het windpark in het buitengebied van Zeewolde het grootste omgevingswindpark ter wereld. Ook de Windvogel heeft een aandeel in het Windpark. windvogel.nl/windpark-zeewolde

Gezellige aanloop bij Amstelvogel op Open Monumentendag

Bestuursleden van De Windvogel Martien Vogelesang en Kjell Schippers waren samen met molenaar Arjan Boomers bij de Amstelvogel op Open Monumentendag eind september. In Ouder-Amstel was dit jaar gekozen voor het thema 'duurzaamheid' voor deze dag en dan kan een bezoek aan onze windmolen bij de Ouderkerkerplas natuurlijk niet ontbreken. Veel leden uit de omgeving die de molen eens van binnen wilden zien kwamen langs, maar er waren ook andere bezoekers. Ook dankzij het mooie weer was de middag een groot succes."

Opbrengsten windmolens

Benieuwd naar de opbrengsten van onze windmolens? Volg de 'molenberichten' die maandelijks op onze website verschijnen. windvogel.nl/nieuws

Blockchain en de B-Corporatie kunnen helpen bij professionaliseren energiecoöperatie

Energiecoöperaties vormen een essentiële schakel in de energietransitie. Door middel van deze flexibele samenwerkingsvorm kunnen prosumenten gezamenlijk, decentraal, duurzaam opgewekte elektriciteit opwekken en gebruiken. Of verhandelen - onder elkaar (P2P) of met anderen. Maar hoe kunnen deze initiatieven nu een verdere stap maken naar efficiënte handelsplatformen die de verduurzaming in brede zin versnellen? Twee ontwikkelingen kunnen energiecoöperaties helpen om die stap te maken: Blockchain en de B-Corporatie. Gezamenlijk, decentraal, duurzaam opgewekte zonne- of windstroom opwekken en gebruiken is dé oplossing om pieken in de vraag en de variabiliteit in het aanbod van zon en wind op te vangen. Eén nadeel is echter dat er een centraal punt moet zijn dat alle informatie verzamelt en deelt, en namens de betrokkenen alle transacties sluit en bijhoudt.

Blockchain kan de handel in lokaal opgewekte duurzame energie in kleine private netwerken optimaliseren. Doordat de technologie bestaat uit transactieregistraties die worden gedeeld door alle betrokkenen, heeft iedereen dezelfde, controleerbare informatie en is er geen centraal punt meer nodig. De registraties worden verdeeld in blokken van 'slimme contracten', die op unieke wijze aan elkaar worden verbonden. Dit is al diverse malen door decentrale duurzame energie-initiatieven in praktijk gebracht en blijkt sneller en betrouwbaarder te zijn dan de traditionele handelssystemen. Daardoor kan er in real-time worden gehandeld en op de markt worden gereageerd, en kunnen door de coöperatie zelfs netwerk-diensten worden aangeboden.

Maar naast het opwekken van duurzame energie, kan de coöperatie ook zélf duurzamer worden. De B-(van 'benefit') corpo-

ration is in 2006 bedacht als internationale standaard voor een organisatie die in alle opzichten duurzaam is en daarvoor verantwoordelijkheid aflegt. B-lab is de onafhankelijke organisatie die de certificering uitvoert. Het is een integrale beoordeling van onder meer het sociale beleid, de relatie met de gemeenschap en de overheid, het bestuur en toezicht en de wijze waarop de organisatie afnemers bejegt. Alle organisatievormen kunnen B-corporatie worden, en dus ook coöperaties. Door nu Blockchain-technologie te omarmen en naar B-corporatie certificering te streven kan de decentrale energiecoöperatie de volgende stap maken in de energietransitie: als B-coöperatie.

Weero Koster, LL.M. MSc.

Weero Koster LL.M., MSc., is erkend energie- en duurzaamheidsexpert. Hij adviseert het bedrijfsleven en de overheid, en publiceert over duurzaam ondernemen.

Guido van Loenen | Rijne Energie

“Het energielandschap in Rijnenburg is zoveel meer dan een paar windmolens”

▼ Guido van Loenen en Laetitia Ouillet

Dit voorjaar verscheen de milieu effect rapportage en is een voorkeursalternatief gekozen voor het energielandschap in Rijnenburg & Reijerscop. De vergunningsaanvraag om vier windmolens en acht hectare zonneveld aan te leggen is inmiddels ingediend. Dit tot grote vreugde van Laetitia Ouillet (De Windvogel) en Guido van Loenen (Rijne Energie). Op locatie, met de voeten letterlijk in de klei, vertellen deze twee Utrechtse hoe het nu verder gaat met dit project.

S malle weggetjes die doodlopen in een onverhard modderig pad. Het is een avontuurlijke rit naar de Ringkade in de Rijnenburgerpolder waar even later ook Guido en Laetitia arriveren. Uitkijkend over de weilanden wijst Guido naar de plekken waar de windmolens in het voorkeursalternatief zouden moeten komen. Laetitia licht toe dat de oude cope-verkaveling van het landschap in het plan blijft behouden. “Wel willen we in het gebied meer biodiversiteit creëren met een plasdras, natuurvriendelijke oevers en verruiging. Ook komen er bomenlanen en een fietspad vanuit de Meern. Niet alleen als voorzitter van De Windvogel, maar ook als Utrechter denk ik dat het hier heel mooi gaat worden.”

Sleutel

In de winter van 2020 selecteerde de gemeente Utrecht Rijne Energie als initiatiefnemer voor een energielandschap in de polders Rijnenburg en Reijerscop. “Wij hadden al snel door dat wij andere partijen nodig zouden hebben om onze ambitie te laten slagen”, blikt Guido, voorzitter van de lokale energiecoöperatie, terug. “In het begin waren wij best klein en onervaren met projectmatig wind ontwikkelen. De Windvogel heeft ons geleerd hoe je een overeenkomst opstelt, hoe je tot een goede rolverdeling komt en wat bij zo’n groot project komt kijken als het gaat om realisatie.” Een kennistransfer die volgens Laetitia snel is gegaan en goed is opgepakt. “Rijne Energie is nu even volwassen als De Windvogel”, klinkt het complimenteuz.

Binnen het project heeft elke partner een eigen rol. Bij BHM Solar en Eneco is veel expertise met het sluiten van grondcontracten en Eneco zal, als het zover is, het bouwbeheer uitvoeren. Laetitia: “Rijne Energie en De Windvogel zullen erop moeten letten dat de menselijke maat niet verloren gaat. Bij De Windvogel zijn de leden molenaar en kunnen wij altijd de molens in. Ook in dit project willen wij de sleutel hebben van alle windturbines. Die zijn nodig om bijvoorbeeld schoolklassen te kunnen laten zien hoe windenergie werkt. Ook zal de beheerder van het windpark altijd, ook op zondag, bereikbaar moeten zijn voor vragen van omwonenden. Kortom: Rijne Energie en De Windvogel zullen blijven afdwingen dat dit een project voor en door Utrechtse is.”

Omgevingswet

Een project dat inmiddels goed op stoom is, want Rijne Energie heeft officieel de vergunnings-

aanvraag voor het energielandschap ingediend. Parallel aan deze aanvraag, is de gemeente Utrecht de procedure gestart om het bestemmingsplan te wijzigen en straks voor te leggen aan de gemeenteraad. Ook zal de gemeente lokale geluidsnormen vaststellen, omdat een landelijk kader voor het geluid dat windturbines mogen produceren ontbreekt.

Guido noemt de samenwerking met de gemeente goed, ook toen er vanuit Rijne Energie druk zat op de planning. “Voor ons was het belangrijk om

“Rijne Energie en De Windvogel zullen blijven afdwingen dat dit een project voor en door Utrechtse is”

dit plan voor de invoering van de nieuwe omgevingswet in procedure te brengen. Nu is duidelijk wat wij moeten doen. In de nieuwe wet moeten initiatiefnemers een omgevingsplan opstellen, maar dit is nog door niemand gedaan. Wij wilden niet het eerste windpark in Nederland zijn dat daarmee aan de slag zou moeten.” Inmiddels is de stand van zaken alweer veranderd en is er meer tijd vervolgt de voorzitter. “Ik hoorde deze week dat de minister de omgevingswet heeft uitgesteld, dus de deadline van 1 januari is eraf voor de gemeente om het bestemmingsplan vast te stellen.” Lachend: “Maar ze moeten niet te lang wachten, want wij willen door.”

Tegenstelling

Toch zal het zeker tot 2026 duren voordat de windmolens er zullen staan, want er zijn nog een aantal besluiten die eerst genomen moeten worden. Zo hebben tegenstanders van het plan aangekondigd een procedure bij de Raad van State te willen starten. Ook is de capaciteit van het elektriciteitsnet in de polders onvoldoende. Het schakelstation verderop in het weiland, waar Laetitia en Guido in een waterig zonnetje hun verhaal doen, is nog net te onderscheiden van de horizon. Voordat het energielandschap er komt, zal deze elektrische installatie in het hoogspanningsnet moeten worden opgewaarderd. Ook daar is een nieuw bestemmingsplan voor nodig. Het is jammer dat tegenstanders het plan heel politiek hebben gemaakt, zegt Laetitia. “Er is een valse tegenstelling in het leven geroepen: ben je voor de energietransitie of wil je de wooncrisis oplossen? Dat werkt heel polariserend en is boven-

“Voor ons was het belangrijk om dit plan voor de invoering van de nieuwe omgevingswet vast te stellen”

dien niet waar. Hier doen we én-én: aan deze kant is er ruimte voor het energielandschap, aan de andere kant van de Ringkade blijven de plannen voor woningbouw bestaan.” Guido knikt: “Met dit project gaan we de duurzame opwek in Utrecht verdubbelen terwijl in twee derde van de polder ruimte voor huizen beschikbaar blijft.”

Oud zeer

Achteraf gezien is het startpunt om bewoners te betrekken niet ideaal geweest, denkt zowel Laetitia als Guido. De eerste poging van de gemeente om met omwonenden in gesprek te gaan slaagde niet goed omdat de beschikbare informatie nog onduidelijk was en er te veel scenario's waren om uit te kiezen. Pas nadat Rijne Energie toestemming kreeg om het energielandschap te ontwikkelen, had de jonge coöperatie de handen vrij om de participatie vorm te geven, maar was de toon al gezet. “We hebben zeker geprobeerd mensen in onze

“Er is een valse tegenstelling in het leven geroepen: ben je voor de energietransitie of wil je de wooncrisis oplossen? Dat werkt heel polariserend en is bovendien niet waar”

plannen mee te nemen”, benadrukt Guido. “Mensen van ons team hebben zich op verschillende manieren daarvoor ingezet. De één fietst rond in de polder en belt aan, de ander doet uitgebreid verslag op onze website en in onze nieuwsbrieven. Je merkt dat hierdoor het begrip groeit, maar het gaat langzaam.”

Zo viel ook de opkomst voor de informatieavonden over de uitkomsten van de milieu effect rapportage (mer) die Rijne Energie in mei dit jaar heeft georganiseerd tegen. Het traject om windenergie op deze plek te realiseren loopt zes jaar, de plannen voor woningbouw komen uit 2008 is de verklaring van Guido hiervoor. “Je merkt dat de mensen zo langzamerhand de schouders ophalen. ‘t Zal wel is de houding van veel Utrechters nu. Anderen

zijn te vaak geconfronteerd met teleurstelling over de voortgang en de beperkte keuze door het kleine aantal grondposities. Er is veel oud zeer.”

Open Energiedag

Het houdt Rijne Energie niet tegen om het gesprek te blijven opzoeken. Op Open Energiedag stond de Utrechtse coöperatie samen met De Windvogel met een stand op twee locaties in de Meern en Leidsche Rijn. Reacties van bezoekers waren heel verschillend vertelt Laetitia die erbij was. “Ik heb gesproken met een brugklasser die teleurgesteld was dat hij geen windmolens vanuit zijn huis kon zien, maar ook met een boze meneer die alle vogelsoorten opsomde die tegen een windmolen aan zouden kunnen vliegen.” Toch is het goed om te blijven uitleggen wat een energiecoöperatie is en wat deze doet volgens Guido. “Er zijn die dag wel mensen lid geworden van Rijne Energie en dat betekent weer wat meer draagvlak.”

Beheerplan

Rijne Energie heeft er bewust voor gekozen om een gecombineerde milieu effect rapportage te laten uitvoeren met een samenvatting van het hele traject dat is doorlopen. Guido: “Wij wilden de mer ook inzetten voor onze storytelling. Laten zien dat Rijnenburg in Utrecht de meest logische plek is voor dit windproject.”

Nu de vergunningsaanvraag is ingediend, zal Rijne Energie een beheer- en aanlegplan maken, want er zijn nog veel vragen die beantwoord moeten worden. “Waar gaan we natuur en recreatie toevoegen? Hoe gaan we het financieren? Hoe gaan we de bouw aanbesteden?” Tegelijkertijd is de voorzitter van Rijne Energie realistisch. “Het zijn voorbereidingen die we doen voor de echte

Energielandschap Reijerscop en Rijnenburg

Het voorkeursalternatief voor het energielandschap gaat uit van vier windmolens en acht hectare zonneveld. De tiphoogte van de molens zal tussen de 215 en 270 meter liggen, de ashoogte tussen de 140 en 180 meter, de

rotordiameter tussen de 150 en 180 meter. Er wordt een bandbreedte in afmetingen onderzocht om zo in de uitvoeringsfase keuze te hebben in leveranciers van turbines.

realisatie, maar na het raadsbesluit is er nog tijd. We moeten wachten totdat alle procedures zijn doorlopen en dat duurt nog zeker drie jaar.” Toch is er al veel bereikt, verzekert hij tot slot. “Wij hebben net het vierjarig jubileum van Rijne Energie gevierd. Als je bedenkt hoe we zijn begonnen met honderd leden en dan krap vier jaar later deze winter met crowdfunding in tien dagen 100.000 euro hebben opgehaald, is dat best iets om trots op te zijn. Wij gaan door tot het complete energielandschap

“We hebben zelf vaak in de polders op de fiets rondgereden om met iedereen te praten. Je merkt dat hierdoor het begrip groeit”

met ruimte voor zonne- en windenergie, recreatie en natuur er ligt. Dit project is zoveel meer dan een paar windmolens.” ■

Windvogellid Paul van Egmond woonde elf weken naast twee windmolens

“Ik wil een paar maanden bij een windpark gaan wonen. Weet iemand een (tijdelijk) leegstaande woning op maximaal 500 m van de dichtstbijzijnde turbine, die ik voor een antikraak-achtig kan huren? Max. 40 autominuten van Amsterdam. RT = lief”

Met dit Twitterbericht begon het avontuur van Paul van Egmond. Deze zomer en herfst woonde deze Windvanger vlakbij twee windmolens om zelf te ervaren hoe dit is. Paul: *“Het valt 90% mee.”*

Uiteindelijk leidde niet zijn bericht op Twitter, maar zijn eigen netwerk tot een tijdelijk onderkomen, gebouwd van twee zeecontainers, in Ruigoord. Als ‘artist in residence’ woonde Paul samen met zijn vriendin, kinderboekenschrijfster Marloes Kemming, twee weken in juni en negen weken van september tot begin november op 220 en 265 meter afstand van twee windmolens.

“De discussies over windenergie zijn stevig in Amsterdam”, legt Paul uit. “In mijn bijdrage ben ik fel op tegenstanders die onzin verkopen. Vaak is dan hun antwoord dat ik niet weet waarover ik praat omdat ik niet in de buurt van een windmolen woon. Daarom besloot ik de proef op de som te nemen.”

Zoepend geluid

De molens maken geluid, weet Paul nu uit eigen ervaring met twee turbines van Vestas die elk een tiphoogte van 130 meter en een ashoogte van 80 meter hebben en beiden een vermogen van drie megawatt produceren. Hij hoort ze niet altijd even hard, want veel is afhankelijk van de windrichting en de stand van de wieken. “Meestal horen wij alleen een amorf zoepend geluid dat lijkt op het zachte geruis van een snelweg in de verte”, beschrijft Paul. “Als de wind in de bovenste luchtlagen harder waait, horen we de molens duidelijker.” Het geluid is nooit overheersend, misschien ook omdat Ruigoord sowieso niet een stille plek is door het voortdurende geluid van generatoren van olietankers en vliegtuigen.

Slagschaduw

De effecten van slagschaduw vindt hij heftiger, als ze optreden. Paul: “Om überhaupt slagschaduw mee te maken, moeten er nogal wat omstandigheden samenkomen: het mag niet te bewolkt zijn; de zon moet laag aan de hemel staan; de wind moet uit een bepaalde hoek waaien zodat de wieken parallel aan ons raam staan; én we moeten ook nog thuis zijn. Zelf heb ik dat pas een paar keer meegemaakt.” De flinkerende schaduw werkt dan afleidend voor het experimenterend lid van De Windvogel. “Het duurt meestal een kwartier op deze plek”, weet hij inmiddels uit ervaring. “Ik blijf er trouwens gevoeliger voor dan Marloes; zij merkt het niet eens, tenzij ik haar erop wijs.” Het aantal vogelslachtoffers dat hij tot nu toe heeft gevonden tijdens zijn onregelmatige rondes ligt op vijf.

Documentaire

Het idee van Paul, die in het dagelijkse leven schipper in Amsterdam is, was om het wonen naast twee windmolens in een korte film vast te leggen en daarnaast ook op zoek te gaan naar de redenen achter de weerstand. Tot nu toe wilde helaas geen enkele verklaarde tegenstander van windenergie op land ingaan op zijn uitnodiging om met hem in Ruigoord te komen praten. Paul: “De film moet meer zijn dan mijn verhaal. Nu ik geen gesprekken heb kunnen voeren, zal ik opnieuw moeten nadenken over wat ik ga doen met mijn materiaal.”

“Meestal horen wij alleen een amorf zoepend geluid dat lijkt op het zachte geruis van een snelweg in de verte”

Hoewel hij de impact van windenergie in het landschap niet wil bagatelliseren is voor dit Windvogellid uit Amsterdam duidelijk dat er geen weg terug meer is voor onze toekomstige energievoorziening. “Het produceren van energie heeft altijd ingegrepen op het landschap. Of het nu gaat om turf, kolen of aardgas; het winnen van brandstoffen heeft zijn sporen in het land achtergelaten en mensenlevens gekost. Vergeleken daarbij valt de impact van windenergie mee. Tegenstanders hebben het over de nadelen van windenergie; ik vind dat we het moeten hebben over de nadelen van géén windenergie.”

Doelpalen

Terugkijkend op zijn avontuur is de conclusie van Paul dat wonen naast een windturbine voor 90% meevalt. “Ik kan nu zeggen dat ik weet waarover ik het heb. Tegenstanders slaan nu alweer nieuwe doelpalen met het verwijt dat ik maar naast ‘kleine’ windmolens woon, maar zo kunnen we wel aan de gang blijven natuurlijk.” De 10% twijfel zit in zijn eigen beweegredenen om dit project te beginnen. “Ervaring is subjectief, en ik had mij voorgenomen toen ik aan dit avontuur begon dat het geluid mij niet zou storen. Dat is goed gelukt. Maar ik ben een slechte slaper en soms, als ik ’s nachts wakker word, hoor ik de windmolens. Ik erger me er niet aan, en val er ook weer bij in slaap. Maar is mijn niet-ergernis autonoom of komt dat door mijn voornemen? Dat zou ik graag zuiver willen krijgen.” ■

Wieker mee met De Windvogel

De Windvogel heeft op dit moment meer dan 3400 leden. Waarom zou jij daar ook één van moeten worden? Wij zetten de belangrijkste voordelen op een rij:

- * De Windvogel is een coöperatie voor en door burgers met als doel samen de productie van duurzame energie in Nederland te bevorderen. Wij ontwikkelen, plaatsen en exploiteren zelf onze windturbines en zonnevelden;
- * Wind op land is momenteel de meest rendabele vorm van duurzame energie en levert veel schone energie zonder CO₂-uitstoot op. Een windmolen is binnen een paar jaar terugverdiend. Energetisch is een windmolen al in drie tot zes maanden terugverdiend;
- * Waar mogelijk combineren we windmolens met zonnevelden om zo het elektriciteitsnet optimaal te benutten en jaarrond energie te leveren;
- * Onze windmolens zijn voor en door burgers gebouwd, en ontstaan als initiatief uit de samenleving. Burgers hebben direct eigendom en zeggenschap over de eigen geproduceerde energie;
- * De opbrengsten zetten wij duurzaam en sociaal in via buurtprojecten in de omgeving. De windmolens zijn een vliegwiel voor verdere lokale duurzame ontwikkeling.

Op dit moment heeft de Windvogel:

- * Drie eigen windmolens: de Amstelvogel, de Appelvogel en de Gouwevogel;
- * Drie zonnedaken, net over de Duitse grens op het bedrijf Scheuten Solar Mutisol in Gelsenkirchen-Schalke, op de Gesendienste Stadtwerke in Gelsenkirchen en op een manage in Meppen;
- * Samen met DEE (Stichting Duurzame Energieproductie Exloërmond) bouwen wij mee met 16 van de 45 windmolens in Drentse Monden en Oostermoer;
- * Hebben wij een belang in het windpark Zeewolde;
- * Bouwen wij met Coöperatie Vlaardings Energiecollectief (VEC) twee windmolens in Vlaardingen.

Met jouw lidmaatschap draag je bij aan:

- * Het opzetten van nieuwe windmolens en zonnevelden, bijvoorbeeld in de gemeentes Utrecht en Amsterdam;
- * Het ondersteunen van lokale energiecoöperaties;
- * Investerings in buurtprojecten zoals de renovatie van speeltuin Kinderparadijs in 2^e Exloërmond en investeringen in de lokale natuur, zoals in het Oeverbos in Vlaardingen;
- * Het mogelijk maken van de productie van duurzame energie met inspraak en mede-eigenaarschap van burgers in Nederland!

Wieker mee en sluit je aan bij De Windvogel via www.windvogel.nl. Het lidmaatschap is eenmalig 50 euro met de mogelijkheid om direct te participeren voor € 1.000,-.

Waarom wieker jij mee? Leden vertellen het zelf. Windvanger Ingrid Van Grootveld beantwoordt deze keer onze vragen voor deze rubriek.

1. Hoe lang ben je al lid?

Sinds november 2021

2. Waarom heb je gekozen voor De Windvogel?

Voor 2019 heb ik 12 jaar bij een waterschap gewerkt, alwaar ik klimaatverandering terug zag in mijn dagelijkse werk. Mijn laatste twee jaar bij het waterschap werkte ik aan energie en duurzaamheid. Ik vond het thema energietransitie zodanig interessant en urgent dat ik eerst vanuit het waterschap en daarna als zzp'er gedetacheerd was bij het Nationaal Programma Regionale Energie Strategieën. Nu werk ik voor CBS, Kadaster, RVO en PBL. Voor mijn pensioen beleg ik zelf in duurzame initiatieven. Wat ik aan de Windvogel leuk vond, is dat het een coöperatie is en er een project loopt in Vlaardingen, waar ik ben geboren en waar mijn familie nog woont.

3. Wat is jouw mooiste Windvogel-moment?

Aangezien ik nog niet zo lang lid ben, denk ik dat dit moment nog moet komen. Wel heb ik al gemerkt dat ik niet met Engelse beleidstermen mag praten en de 'overheid' meer als de 'tegenstander' wordt gezien dan als 'meewerkend voorwerp'. Dus lid zijn van De Windvogel is in ieder geval leerzaam.

4. Hoeveel hernieuwbare energie wek je zelf (mee) op en hoeveel verbruik je?

We hebben twaalf zonnepanelen, waarmee we nu nog salderen en terugleveren. Daarnaast hebben we ons windaandeel bij onze groene energieleverancier en De Windvogel. We verbruiken nog gas totdat

er voldoende geld is voor een bodemwarmtepomp die gaat werken op de stroom van de zonnepanelen. We koken al wel elektrisch. Verder is ons dertiger-jarenhuis al bijna 'laag temperatuur'-proof met een nieuwe geïsoleerde compovloer met vloerverwarming, dubbelglas, isolatie en CO₂-gestuurde balansventilatie.

5. Welke duurzame keuzes maak je zelf in het dagelijks leven?

Naast de gewone acties zoals al ons afval scheiden, ook ons bouwafval, deelnemen aan een biodynamische oogsttuin, biologisch eten, een groene spaarrekening, lid zijn van Odin, fietsen en OV, recyclen we veel. Onze zoon heeft onze duurzame keuzes als dilemma ingebracht bij het kinderprogramma 'Wat zou jij doen?'. Nieuwsgierig? Kijk op: zapp.nl/programmas/1892-wat-zou-jij-doen/gemist/VPWON_1338955. Daarnaast is hij ook de jongste vrijwilliger bij het maandelijkse Repaircafé in onze buurt.

6. Aan welk lid van De Windvogel draag jij het stokje over?

Ik ben heel benieuwd naar de overwegingen van een lid met een bi-culturele achtergrond. Zijn die anders dan die van mij?

Frank Schoenmakers |
penningmeester Windvogel

“Duurzaamheid gaat meer over mensen dan over CO₂-uitstoot of temperatuurverandering”

Een leefbare wereld is vooral belangrijk voor de mens, want ook als de temperatuur vele graden stijgt, draait de aarde gewoon door. Alleen wel zonder ons, stelt Frank Schoenmakers. Het is voor hem een belangrijke reden om zich in te zetten voor De Windvogel. *“Ik wil op deze aardbol kunnen blijven wonen en datzelfde wens ik mijn kinderen toe. Een penningmeesterschap van De Windvogel draagt daar iets aan bij.”*

In het dagelijks leven voert Frank, die eerder voor Eneco heeft gewerkt, vooral ICT-opdrachten uit voor dienstverleners in de energiesector. In zijn vrije tijd is hij veel weekeindes in Friesland te vinden waar de penningmeester van De Windvogel lesgeeft op middelgrote open zeilboten, vaak Valkjes, en kajuitboten tot 15 meter. “Dat doe ik al heel lang. Zelf zeil ik sinds mijn veertiende en een jaar of drie later ben ik begonnen als zeilinstructeur. Dat is nu zo’n veertig jaar geleden.”

Gouwevogel

Het mooie van varen vindt Frank het spelen met de wind om vooruit te komen; of je die nu mee of tegen hebt. De vergelijking met De Windvogel is dan ook snel gemaakt. “Als de maatschappij energie nodig heeft om verder te komen dan liever uit wind dan uit fossiele brandstoffen.” Lachend: “Ik spreek uit ervaring.”

Zelf is hij in 2014 lid van De Windvogel geworden. Er was geld nodig voor de wieken van de molen in Bodegraven en de oproep om mee te investeren sprak hem aan. Een paar jaar later kwam de functie van penningmeester in het bestuur vacant. Hoewel pas lid, besloot Frank erop te solliciteren. “Ik ben wel van het helpen organiseren, zeker als het gaat om de financiën”, vertelt de vader van drie dochters van wie er twee het huis uit zijn en de derde geneeskunde studeert. “Eerder was ik penningmeester van onder andere de ouderraad, dus ervaring had ik wel.”

Sinds vorig jaar is deze inwoner van Gouda ook molenaar van De Gouwevogel die op fietsafstand ligt van zijn huis. “Ik ga er ongeveer een keer per maand even langs. Dan controleer ik of de apparatuur in orde is en of de molen nog goed draait. In de zomer pak ik de bosmotormaaier die onderin de molen staat om al het onkruid weg te halen.”

Econobis

‘De introductie van het participatiereglement’ is Franks antwoord op de vraag naar wat belangrijk is geweest voor De Windvogel. “Het is onze verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat het ingebrachte kapitaal van de leden op de juiste manier gebruikt wordt. We kunnen niet te veel risico nemen, maar willen wel rendement en meer duurzame energie. Daar hoort een goede financiële administratie bij die wij sinds de invoering van het participatiereglement hebben ingericht.”

Participaties en andere gegevens van leden worden tegenwoordig bijgehouden in Econobis, het landelijke systeem van Energie Samen, waarbij het merendeel van de energiecoöperaties in Nederland is aangesloten. Frank stond naast anderen aan de wieg van de ontwikkeling. “Het is nu een betrouwbaar systeem met als groot voordeel dat eventuele fouten makkelijk traceerbaar zijn. Bovendien is de administratie hierdoor niet meer afhankelijk van één persoon. Leden kunnen er verzekerd van zijn dat al het geld dat zij storten degelijk en goed in de boeken staat.”

Wind op zee

Samen met bestuurslid Kjell Schippers is de huidige penningmeester namens De Windvogel bestuurslid van de BV Oeverwind, het juridische samenwerkingsverband van De Windvogel en het Vlaardings Energie Collectief. Deze zomer zette

“Als molenaar ga ik regelmatig bij de Gouwevogel langs om te controleren of de apparatuur in orde is en of de molen nog goed draait”

hij en de andere bestuursleden hun handtekening onder de contracten voor Oeverwind Vlaardingen. Contractueel is nu alles rond en staat niets meer de realisering van twee windturbines in het Oeverbos bij Vlaardingen in de weg. Een mooie opsteker voor De Windvogel en het Vlaardings Energie Collectief en een goede motivatie voor Frank om zijn werk voor De Windvogel voorlopig te blijven doen. Zeker nu het belang van duurzame energiebronnen steeds groter wordt.

Zijn penningmeesterschap zou helemaal geslaagd zijn als het in toekomst nog een keer lukt om coöperatief wind op zee te realiseren, zegt hij tot slot. “Het is nu zaak om de energietransitie te versnellen en daarvoor moeten we grootschaliger denken. Toen ik nog bij Eneco werkte, hebben we uitgezocht of wind op zee met particulier geld mogelijk is. Dat park, Zeekracht, is niet doorgeslagen omdat de aanbesteding aan een ander is gegund. Het zou geweldig zijn als De Windvogel het samen met andere burgercoöperaties wel voor elkaar zou krijgen.” ■

◀ Frank Boon
en Inge Verhoef

Frank Boon | Amsterdam Wind:

“De kansen om windenergie in Amsterdam te realiseren zijn na veel jaar dichterbij dan ooit”

Het plan voor windmolens bij het NDSM-terrein is zo oud als de film *An Inconvenient Truth* van Al Gore. Onmogelijke voorwaarden voor het plaatsen van turbines in de provincie Noord-Holland vertraagden het project, maar sinds 2019 waait er een andere politieke wind en zijn de kansen om windenergie te realiseren rond de Noorder IJ-plas en het Cornelis Douwesterrein groter dan ooit.

Een afstandsnorm van zeshonderd meter, terwijl verder in Nederland alleen sprake was van een geluidsnorm. De voorwaarde om altijd zes windmolens op een lijn te plaatsen en de verplichting om voor de bouw van een nieuwe turbine, eerst twee windmolens af te breken. Frank Boon van Amsterdam Wind en Inge Verhoef van De Windvogel vinden het nog steeds heel bijzonder dat de rechtse coalitie in de provincie Noord-Holland in 2015 zulke onmogelijke bovenwettelijke eisen heeft kunnen stellen. Frank: “Een minimum van zes windmolens. In de praktijk betekende dit dat in de Metropool Regio Amsterdam geen windprojecten mogelijk waren.”

An Inconvenient Truth

Het verhaal achter het windproject bij de Noorder IJ-plas gaat terug naar drie inwoners van Amsterdam Noord die na het zien van de film *An Inconvenient Truth* besloten om in actie te komen. Ze haalden 750 handtekeningen op voor windmolens. Het was de eerste aanzet voor de uiteindelijke oprichting van Amsterdam Wind in 2015: een samenwerking tussen drie Amsterdamse energiecoöperaties, De Windvogel en NDSM Energie. De gemeente Amsterdam had eerder in de Windvisie van 2012 het industrieterrein langs de plas al aangewezen als zoekgebied.

De 100%-coöperatieve ontwikkeling had voortvarend van start kunnen gaan als de

strengere voorwaarden van de provincie Noord-Holland geen streep door de rekening hadden gehaald. Inge: “We hebben een avond in Pakhuis de Zwijger georganiseerd waar de wethouder op bezoek is gekomen en meegelopen met de klimaatmars. Verder hebben we in vier jaar weinig kunnen doen.”

Het tijt keerde na de Provinciale Statenverkiezingen in 2019. De coöperaties kregen bestuurlijk de wind mee en er was voldoende aanleiding om de oude samenwerking weer af te stoffen. In de zomer van 2020 tekende de gemeente Amsterdam een intentieovereenkomst met Amsterdam Wind en NDSM Energie om aan de Noorder IJ-plas en het Cornelis Douwesterrein windmolens te bouwen.

Omgevingsberaden

Voor een windproject is het betrekken van omwonenden en andere belanghebbenden belangrijk, stelt Frank. “Wij hebben daarom inmiddels vier omgevingsberaden georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten zijn wij in gesprek gegaan met inwoners die binnen een straal van twee kilometer van onze plannen wonen en met vertegenwoordigers van onder meer natuur-, sport- en ondernemersverenigingen.”

In de eerste twee omgevingsberaden is geïnventariseerd welke zorgen er leven en zijn vragen over geluid, gezondheid en impact op het gebied vertaald naar de

▲ Aandacht voor de klimaatmars en Amsterdam Wind in het NOS journaal.

Notitie Reikwijdte en Detailniveau, het uitgangspunt voor de onderzoeksvragen voor de milieu effect rapportage (mer). In het derde omgevingsberaad was er ruimte voor deelnemers om invloed uit te oefenen op de keuze van de opstellingen die in de mer onderzocht kunnen worden. De eerste resultaten zijn in het vierde beraad gepresenteerd en besproken. Daarbij zijn ook simulaties gemaakt om zo goed mogelijk de verschillende opstellingen vanuit het gebied te kunnen ervaren.

Ondertussen staat het vijfde omgevingsberaad op de planning. Tijdens deze bijeenkomst zal Amsterdam Wind toelichten waarom welke opstelling is gekozen en ingaan op de vergunningaanvraag. Frank: "In de eerste vierberaden hebben we samen met de deelnemers nagedacht over de

"Als mensen begrijpen dat je handelt uit idealen, haal je al wat van de spanning weg"

vraag op welke manier er wind in dit gebied kan komen. Nu vertellen we wat het plan is en kunnen de mensen daarop reageren."

Pittig

Terugkijkend beschrijft Inge de omgevingsberaden als 'pittig'. "Eén belangrijk punt dat uit deze beraden naar voren kwam, was de wens om de nul-situatie mee te nemen. Ook hebben mensen aangegeven

dat geluid over water verder draagt en dat we hier rekening mee moeten houden. Verder was er weinig bereidheid om mee te denken. We kwamen terecht in een 'participatieparadox': mensen willen meepraten, maar alleen om plannen tegen te houden." Frank: "Het is achteraf jammer dat wij niet de middelen hadden om een representatieve groep samen te stellen. Als er ooit nog een volgende keer komt, hoop ik dat Amsterdam Wind met de gegevens van de gemeente Amsterdam wel een wat evenwichtiger groep kan samenstellen."

Wat is er met de omgevingsberaden dan wel bereikt? "We zijn blij dat we mensen hebben kunnen informeren", stelt Inge. "Zelf heb ik geprobeerd om in de gesprekken de menselijke snaar te raken. Als mensen begrijpen dat je handelt uit idealen en niet om iemand te pesten, haal je al wat van de spanning weg. Frank voegt toe dat het belangrijk is een open houding te blijven houden. "Je moet mensen blijven informeren, betrekken en uitnodigen. Je wilt iets veranderen en dan is het je plicht om mensen de gelegenheid te geven om mee te kunnen doen."

Simulaties

De afwerende reactie van de deelnemers tijdens het derde omgevingsraad is volgens Inge een treffend voorbeeld van alleen praten om tegen te houden. "In een poging om mensen met beeld en geluid te laten ervaren wat de effecten zijn van de windmolens heeft Amsterdam Wind het Nederlands Lucht en Ruimtevaartcentrum (NLR) ingeschakeld. Wij hebben deelnemers de mogelijkheid geboden om locaties aan te wijzen voor de simulaties van het NLR. Een handjevol mensen heeft dit gedaan, het gros wilde geen plek noemen. Uiteindelijk zijn bij iemand op het balkon, op het terras van het Van der Valk-hotel aan de A8 en op twaalf plekken in de straat opnames gemaakt."

Frank is niettemin te spreken over

het inzicht dat de simulaties bieden. "Met een VR-bril op kun je 360 graden rondkijken en vergelijken: Hoe klinkt de omgeving als het stil is en hoe als het druk is? De Ausgangssituatie die je kiest, kun je daarna afzetten tegen de verschillende varianten. Hoe klinkt de opstelling met vijf lagere turbines ten opzichte van drie hogere? Stel dat het omgevingsgeluid uitstaat, wat hoor ik dan? De geluidscontouren en de effecten van slagschaduw hebben we met figuren uitgeprint op grote kaarten inzichtelijk gemaakt: Waar ligt de 45-decibelgrens, waar die van 42 decibel? Wat doet één uur slagschaduw met de omgeving, wat zes uur, wat meer dan 10 uur?"

Andere vibe

Kort na het vierde omgevingsberaad heeft Amsterdam Wind een informatie-markt voor alle Amsterdammers georganiseerd, waar ongeveer honderd mensen op afkwamen die de 3D-opnames ook hebben gezien. Frank: "De vibe was anders: er waren ook tegenstanders, maar meer mensen waren benieuwd en geïnteresseerd."

Echt verwonderd is het tweetal overigens niet over de weerstand bij omwonenden. Het plangebied ligt aan

"De vibe tijdens de informatie-markt was anders: meer mensen waren benieuwd naar de 3D-simulaties"

de rand van het stedelijk gebied in de oksel van de A10 en de A8. Er is nu al veel geluid van snelweg en industrie, maar bewoners waarderen dit anders, weet Inge. "Het is toch hun achtertuin. Een aantal woonboten ligt hier vrij en juist deze bewoners zijn fel tegen. Daarbij komt dat het hele gebied in ontwikkeling is: er zijn plannen voor woningbouw, een parkachtige

▲ De omgevingsberaden vonden plaats in het Zonnehuis dat in 1932 gebouwd werd voor het gemeenschapsleven van de bewoners van Tuindorp Oostzaan.

inrichting van de plas, hoogwaardig openbaar vervoer en een fietspad. Bewoners zullen de omgeving moeten delen en zien hun struinnatuur verloren gaan."

Varianten

Voor het windproject bij de Noorder IJ-plas en het Cornelis Douwesterrein heeft Amsterdam Wind drie varianten in de mer laten berekenen: vijf windturbines van 150 meter of drie turbines van 200 meter langs de snelwegen A8 en A10 en drie windmolens van 150 tiphoogte langs het water op het Cornelis Douwesterrein. Hoewel in Amsterdam vanwege de aanvliegroutes naar Schiphol een hoogtebeperking geldt van 150 meter, heeft Inge namens De Windvogel erop aangedrongen om TNO ook de effecten van een hoogte van 200 meter te laten doorrekenen. "Dankzij ervaringen met een ander project waar wij anders de business case niet zouden rondkrijgen, wist ik dat het de moeite waard is om te onderzoeken of een uitzondering op de hoogtebeperking mogelijk is. Het is dit soort extra kennis die wij als landelijke coöperatie bij een lokaal initiatief kunnen inbrengen."

De voordelen van de variant met drie hogere windturbines zijn evident: minder impact op het landschap, minder geluidshinder en meer stroomopbrengsten. Frank wacht de uitkomsten af. "In ieder geval hadden wij het zonder De Windvogel niet overwogen die laatste variant voor te stellen. Voor ons als Amsterdamse coöperaties was die hoogtebeperking een harde grens. De Windvogel staat iets meer op afstand en bekijkt het project met een iets objectievere blik. Dat geeft ruimte om wat gemakkelijker iets spannends aan te dragen."

Crowdfunding

Amsterdam Wind zou het liefst nog voor het eind van dit jaar de vergunningaanvraag indienen. Of dit doorgaat, hangt af van gemeentelijke besluitvorming. Frank: "Het is een krappe planning, maar anders kunnen we te laat zijn voor de aanvraag van de SDE-subsidie voor volgend jaar. Als het lukt, gaan we snel aan de slag met de crowdfunding voor de nieuwe projectfase en uitwerken wat onze plannen voor het gebied kunnen betekenen als het gaat om het versterken van de natuur en de omgeving. Dat laatste kan met een omgevingsfonds of een omwonenden regeling.

"Zonder De Windvogel hadden wij het niet overwogen een variant met windturbines van 200 meter hoog voor te stellen"

Misschien kiezen we wel voor goedkopere stroom. We zijn nu aan het uitzoeken of we coöperatieve stroom aan onze leden kunnen aanbieden." ■

Amsterdam Wind 100% lokaal eigendom

Amsterdam Wind bestaat uit vier coöperaties die burgers vertegenwoordigen en samen een aandeel van 50% in het project aan de Noorder IJ-plas en Cornelis Douwesterrein hebben:

- Onze Energie (250 leden en initiatiefnemer in 2009)
- Zuiderlicht (ruim 1000 leden)
- Amsterdam Energie (ruim 1000 leden)
- De Windvogel (500 leden in Amsterdam)

De 60 bedrijven in het gebied hebben ook een aandeel van 50%. Hun belangen worden behartigd door NDSM Energie.

IK WIEKER VOOR DE TOEKOMST

De Windvogel

www.windvogel.nl

De Windvaan is een uitgave van De Windvogel, coöperatieve vereniging tot collectief bezit van windmolens.

Bestuur De Windvogel:
Laetitia Ouillet,
voorzitter

Martien Voglezang,
secretaris

Frank Schoenmakers,
penningmeester

Kjell Schippers,
bestuurslid
focus zon/projecten

Erik Korterink,
bestuurslid focus wind/
onderhoud

Michiel Bron,
bestuurslid focus
ledeninteractie/
communicatie

Albert Jansen,
algemeen bestuurslid

Rens Beijer,
algemeen bestuurslid

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Coöperatie De Windvogel. Hoewel aan de inhoud van dit magazine de groots mogelijke zorg is besteed, kan de redactie niet garanderen dat informatie te allen tijde en in alle opzichten juist en volledig is. Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

De WindVaan is gedrukt met biologische inkt op volledig gerecycled papier door drukkerij Rijser die met de grootste zonnepaneleninstallatie van Waterland 70% van hun eigen energie opwekken. Vanzelfsprekend wordt dit magazine verzonden in volledig afbreekbare biofolie.